

Bilaga 1

Delredovisning av uppdrag att genomföra riktad dialog och särskilda utbildningsinsatser om diskriminering

Regeringen gav i juni 2023 Diskrimineringsombudsmannen (DO) i uppdrag att genomföra riktad dialog och särskilda utbildningsinsatser för rättighetsbärare om diskriminering, skyddet mot diskriminering och om arbetet mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter.¹

Insatserna ska enligt uppdraget bidra till att öka kunskapen om vad som kan utgöra diskriminering och om individens skydd respektive rättigheter inom olika samhällsområden. Insatserna ska riktas till individer och grupper av individer som drabbas av rasism och riskerar att utsättas för diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet, hudfärg, religion eller annan trosuppfattning.

DO ska enligt uppdraget i genomförandet ta hänsyn till olika gruppers förutsättningar och ta sin utgångspunkt i kunskap om situationen inom olika samhällsområden. Uppdraget ska genomföras i samverkan med organisationer inom det civila samhället.

Uppdraget ska slutredovisas senast 1 mars 2025. En delredovisning ska inlämnas senast 1 mars 2024 och genom denna promemoria delredovisas uppdraget.

Uppdragets genomförande

DO:s arbete med genomförandet av uppdraget tar sikte på att öka kunskapen om diskriminering, skyddet mot diskriminering och om arbete mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter bland de som deltar i dialoger och utbildningar. Tanken är också att arbetet ska bidra till ett ömsesidigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan DO och de som deltar i dialoger och utbildningar. Utbildningarna ska dessutom bidra till att

¹ Arbetsmarknadsdepartementet (2023) Regeringsbeslut 2023-06-01 A2023/00855

öka kunskap om individers möjligheter att anmäla diskriminering och vad en anmälan bör innehålla.

DO:s arbete med genomförandet av uppdraget består i huvudsak av två delar. Den ena delen handlar om att ta fram ett adekvat utbildningsmaterial som kan användas inom ramen för uppdraget. Den andra delen handlar om att bjuda in till och genomföra dialogmöten och utbildningar.

Utbildningsmaterial

DO har under hösten 2023 färdigställt ett omfattande utbildningsmaterial som ska kunna användas vid utbildningar för organisationer i civila samhället. Materialet består av olika moduler som bland annat rör diskrimineringslagens olika samhällsområden, olika former av diskriminering och hur individer kan anmäla diskriminering. Utbildningarna är tänkta att vara på en grundläggande nivå och materialet är därför framtaget för att kunna bidra till att i första hand öka deltagarnas kunskap om skyddet mot diskriminering, möjligheten att anmäla diskriminering och om arbete mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter. DO har även utvecklat fördjupningsmoduler som kan möta upp mer kvalificerade frågeställningar vid utbildningarna, eftersom kunskapsnivån bland organisationer i civila samhället och deras medlemmar kan skilja sig åt.

Materialet består 21 moduler och varje modul består av 4–14 PowerPoint-bilder. Modulerna är:

- Vad gör DO?
- Vad är diskriminering?
- Hur DO jobbar med anmälningar?
- Bakgrund till diskrimineringsförbudet
- Barns skydd mot diskriminering
- Diskriminering i arbetslivet
- Diskriminering inom utbildningsområdet
- Arbetsmarknadspolitisk verksamhet och arbetsförmedling utan offentligt uppdrag
- Medlemskap i vissa organisationer
- Diskriminering samhällsområde varor och tjänster
- Diskriminering inom bostadsområdet
- Diskriminering inom hälso- och sjukvård och socialtjänst
- Diskriminering inom socialförsäkring arbetslöshet studiestöd
- Diskriminering inom värnplikt och civilplikt
- Bemötande inom offentlig verksamhet
- Aktiva åtgärder i arbetslivet
- Aktiva åtgärder inom utbildningsområdet, skolan

- Aktiva åtgärder inom utbildningsområdet, högskolan
- Religion eller annan trosuppfattning, fördjupning
- Diskriminering vid tillhandahållande av hyresbostäder, fördjupning
- Bristande tillgänglighet, fördjupning

Dialog med och utbildning för organisationer i civila samhället

Under hösten 2023 har DO arbetat med att identifiera relevanta organisationer i civila samhället och vilka utbildningsinsatserna ska rikta sig till i olika steg. I slutet av 2023 inledde DO även dialogen om utbildningsinsatserna med organisationer i civila samhället genom att myndigheten började ta kontakt med relevanta organisationer i civila samhället och trossamfund.

I ett första steg har kontakter tagits med paraplyorganisationer på riksnivå, med nationella minoritetsorganisationer samt med trossamfund och etniska och religiösa organisationer i civila samhället som själva tagit kontakt med DO och efterfrågat dialogmöten eller utbildningsinsatser. De nationella minoritetsorganisationerna är inbjudna till formella samråd i enlighet med lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och samiska organisationer är inbjudna till konsultationer i enlighet med lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

I ett andra steg kommer DO att vända sig till ett bredare urval av organisationer. Vilka och antalet organisationer som myndigheten kommer att kontakta beror bland annat på hur stort intresse det finns för utbildning bland de organisationer DO kontaktat i första steget.

Syftet med de inledande dialogerna är att identifiera organisationernas behov av och intresse för utbildningar om diskriminering, skyddet mot diskriminering och om arbetet mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter.

Under februari 2024 inledde DO arbetet med att genomföra fördjupade dialogmöten med de organisationer som visat intresse för utbildningsinsatser i syfte att identifiera om det finns specifika önskemål om utbildningarnas fokus, exempelvis rörande diskriminering eller särskilda problemområden inom något eller några samhällsområden.

Därefter kommer DO, med start i mars 2024 och med utgångspunkt i vad som framkommit vid dialogmötena med trossamfund och organisationer i civila samhället, genomföra utbildningsinsatser för de organisationer som visat intresse. Målet är att inom ramen för regeringsuppdraget genomföra utbildningsinsatser för ett tjugotal organisationer i civila samhället. Alla

organisationer som tackat ja till en utbildningsinsats kommer att i samband med utbildningstillfällena erbjudas fördjupade utbildningsinsatser vid ett senare tillfälle. Sådana eventuella fördjupade utbildningsinsatser kommer genomföras efter avslutat regeringsuppdrag, inom ramen för myndighetens ordinarie utbildningsinsatser. DO:s bedömning är att behovet av, och intresset för, utbildningsinsatser av det här slaget är mycket stort. För att utbildningsinsatserna ska kunna genomföras med önskat resultat är det dock nödvändigt med relativt omfattande förberedande och uppföljande arbete från såväl DO som från de enskilda organisationerna.